

ook wel, maar hij had met deze althans uiterlijk een goede relatie weten op te bouwen en hij wist dat zijn denkbeelden over Nederlands toekomst niet wezenlijk van die van Himmler verschilden. Wat hem van deze onderscheidde, was het besef dat het bezettingsbestuur de diensten van NSB'ers eenvoudig niet ontberen kon en dat men dus ook telkens, zij het binnen zekere grenzen, aan Musserts wensen tegemoet moest komen. In elk geval stond, zo menen wij, voor Seyss-Inquart vast dat, met inachtneming van Hitlers instructies, de verantwoordelijkheid voor de gang van zaken in bezet gebied (en dat sloot de 'onderhandelingen' met Mussert in) bij hem, de *Reichskommissar*, moest blijven berusten; dat vergde, zo mogelijk, handhaving van Schmidt die het vertrouwen van de NSB genoot – Schmidt die door hem, niet door Bormann gedirigeerd moest worden. Conclusie: *Verfügung 8/42* en *Anordnung 54/42* waren beide voor hem onaanvaardbaar. Hij vroeg een gesprek met Hitler aan. Dat hij daarbij Musserts aanbod: mobilisatie van 30 divisies in Nederland, kon overbrengen, kan hem welkom geweest zijn als bewijs dat hij de Nederlander Mussert een flink stuk in de goede richting gekregen had. En Musserts verzoek, een regering te mogen vormen? Als Hitler het inwilligde, zou aan Himmler de pas afgesneden zijn en zou hij, Seyss-Inquart, als *Reichskommissar*, gelijk in Noorwegen met Terboven het geval was, toch in feite belast blijven met de leiding in bezet Nederland; *a fortiori* zou dat laatste het geval zijn, wanneer Hitler op Musserts verzoek afwijzend zou beschikken.

Nog voor hij voor zijn gesprek met Hitler naar Berlijn vertrok, was bij Seyss-Inquart een groot deel van zijn oorspronkelijke bezorgdheid weggenomen. Hij had, wellicht rechtstreeks uit het *Führerhauptquartier* en in elk geval, via Schmidt, van de *Parteikanzlei* te München, vernomen dat men de inderdaad onduidelijke *Anordnung 54/42* verkeerd geïnterpreteerd had: de bedoeling was niet dat Himmler in Nederland het contact met de NSB zou overnemen – de bedoeling was louter dat in *Duitsland* ('*im Bereich der NSDAP, ihrer Gliederungen und angeschlossenen Verbände*') elkeen die een politiek initiatief in Nederland wilde ontwikkelen, dat via Himmler zou laten lopen – maar Himmler moest zich dan met de *Reichskommissar* in verbinding stellen. Anders gezegd: in de positie van Seyss-Inquart zou, mede gegeven diens nauwe contact met Himmler, geen wijziging komen. Het was Seyss-Inquart een pak van het hart. Terwijl hij begin september Rauter met fluwelen handschoenen aangepakt had (na een gesprek met Seyss-Inquart op 9 september schreef Rauter aan Himmler dat Seyss-Inquart zich '*von einer ausgesuchten Höflichkeit und Liebenswürdigkeit*' getoond had '*wie nie zuvor*'¹),

¹ Brief, 10 sept. 1942, van Rauter aan Himmler (BDC, 00027).